

Učiteljski tovariš

Štanoško političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Prešernova ulica 61. Rokopisov ne vračamo. Nepriljubljenih pism na sprejemanju. Izhaja vsak tistrek. Naročnina letna 60 Dtn. za izposojstvo 80 Dtn. Člani obeh J. U. U. plačajo let s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davok posebej. Pošt. šif. rač. 11.753. Telefon 3173

Vprašanje nadzorniškega izpita

Izmed vseh vprašanj naše prosvetne politike je gotovo najbolj pereče vprašanje šolskega nadzorstva, kajti od zadovoljive rešitve tega je odvisen nadaljnji razvoj našega šolstva. Zakon o narodnih šolah kraljevine Jugoslavije sicer zahteva tako za banovinske kakor za sreske šolske nadzornike določeno pedagoško kvalifikacijo, toda doslej se to še ni upoštevalo, deloma, ker ni bilo dovolj kvalificiranih kandidatov, deloma, ker so se le prečesto nameščali nadzorniki iz političnih preudarkov. Nedavno pa so po dolgem času vendarle izšla »Pravila o polaganju državnega izpita za sreskega šolskega nadzornika«, ki jih je marsikdo pozdravil kot znanilec nove prosvetne politike. Toda njegovo prvo veselje se je brž spremenilo v globoko razočaranje, ko je prečital tiste člene pravilnika, ki govorijo o izpitu samem. Na njih osnovi se namreč ne bodo odpirali pedagoški strokovnjaki in svetovalci učiteljstva, marveč administrativni uradniki.

Izpit sestoji iz treh delov: iz domače naloge ter ustnega in praktičnega izpita. Kandidat si domačo nalogo, ki mora biti zajeta iz sodobne pedagoške znanosti, izbere sam ter jo skrbno izdelava. ... sa dubljam razumevanjem u pogledu njenog vaspitnog značaja s obzirom na princip koncentracije nastave i aktivnog učenja učeničkog. Uporabljam literaturo mora kandidat navesti ter domačo nalogo pozneje braniti pred izpitno komisijo. Dasi sta izvirnost in s tem tudi vrednost domačih nalog pri vseh izpiti dokaj problematični, temu delu izpita ne ugovarjam. Pač pa se mi zdi neuporabno omejevanje kandidata na načelih koncentracije in aktivnosti, ki sta sicer važni, toda daleko ne edini pedagoški načeli. Absolutno potrebno se mi tudi zdi, da se domači nalogi pridruži še klavzurna, kjer bo moral kandidat obdelati kak aktualen pedagoški problem, brez uporabe pripomočkov, na osnovi svojega pedagoškega znanja in nazora.

Kandidat, čigar domača naloga prejme najmanj dobro oceno, se pripusti k ustnemu izpitu, pri katerem mora dokazati svoje znanje — ne iz celotne pedagoške skupine, kakor bi človek mislil, nego samo — iz šolske zakonodaje in administracije. Kdor le nekoliko pozna sodobno pedagogiko ter njene težnje, ve, da je ta del nadzorniškega izpita naravnost usodno nedostaten ter da more v svojih posledicah postati celo škodljiv. Kdo bi se ne javil k tako lahkem izpitu, ki obeta v čl. 17: »Izpit za sreskega šolskega nadzornika. Ima vrednost više stručne spretnosti i školski nadzornici uživajo sva prava koja daje ta spretnost.« Prav radi tega bo moralo učiteljstvo samo, odnosno njegovo predstavništvo zastaviti vse svoje sile, da se v tem delu izpitni pravilnik temeljito spremeni, tako da bodo prišli na nadzorniška mesta zares izbrani in poklicani.

Praktični izpit polaga kandidat, ki je dobil pri ustnem izpitu najmanj oceno dobro. V glavnem sestoji v tem, da kandidat ... u prisustvu komisije vrši svestan pregled odredene narodne šole prema propisima Uredbe o vršenju nadzorniške službe (Prosvetni glasnik br. 3, 1935), ki je, mimogrede povedano, polna nedostatkov. Pozneje brani pred komisijo svoj postopek. Sodim, da ne zadošča sama inspekcija, marveč da bi bilo potrebno iz razlogov, o katerih nam bo še govoriti, da kandidat pred komisijo tudi poučuje, a tu ne sme zadoščati ocena dobro, nego šele prav dobro.

Ze ta, kratki pregled dokazuje, da s predpisanim pravilnikom, čigar avtor je pokazal veliko neinformiranost, kako se nadzorniški izpit opravlja drugod, ne moremo biti zadovoljni. Kot vzorec dobrega pravilnika navedam v naslednjem belgijski primer izpita za nadzornike primarnih šol (Verheyen, Les sciences pedagogiques en Belgique. Internationale Zeitschrift für Erziehungswissenschaft III. Jg., 1933/34, 4. Heft, str. 484. — Bachem, Köln.).

1. Pismeni izpit: razprava o kaki pedagoški temi; kandidat razpolaga s časom 7—8 ur, da razvije stavišče tezo.

2. Ustni izpit: eksperimentalna psihologija ter nje uporaba v vzgoji; psihologija otroka od 0—15. leta; obča pedagogika in metodologija; posebna didaktika pouka v zabaviščih, narodnih in pomožnih šolah; zgodovina pedagogike; šolska zakonodaja v Belgiji.

3. Praktični izpit: a) inspekcija kakšnega razreda z neposredno sledečim poročilom o njej; b) učni nastop pred deco v otroškem vrtcu, osnovne odn. pomožne šole.

Belgijski primer je za naše prilike poseben važen, ker ne stavi previsokih zahtev ter vključuje temu ustrezno svojemu namenu: da izbere ljudi, ki bodo kos težki nadzorniški nalogi. Marsikje drugod so zahteve dokaj višje. Tako meni znani francosko-švicarski pedagog Dottrens, da naziv »šolski nadzornik« vobče ne ustreza težnjam moderne pedagogike ter

da se mora nadomestiti s primernejšim nazivom »šolski svetovalec«. (Dottrens, Le probleme de l'inspection et l'education str. 141 in 197. — Neuchatel-Paris, 1931.) — V tej zvezi (šolski svetovalec!) gl. tudi članek »Nadzorovanje narodnih šol« v »Učit. tov.« št. 35 od 27. aprila 1933. Ta šolski svetovalec bi po njegovem mnenju moral biti kvalificiran vzgojitelj, ki je dokazal svojo pedagoško ceno z najmanj 5 letnim udejstvovanjem v narodni šoli, a to iz dveh razlogov: pridobiti si mora dovolj izkustev ter vključ temu biti še mlad in v polni posesti svojih fizičnih in psihičnih sil ter zmožen entuziazma in celo drznosti. Nadalje mora biti univerzitetnik ter dokazati svoje študije s kakršnokoli licenco, ne radi podkrepitve svojih poklicnih zaslug, nego kot dokaz svoje intelektualne vrednosti in stopnje svoje obče omike. Končno mora biti tehnik in ekspert, ki mora biti dobro podkovan v sledeči snovi: v zgodovini in filozofiji vzgoje, zgodovini in didaktiki nove vzgoje, sociologiji, otroški in eksperimentalni psihologiji, eksperimentalni pedagogiki, otroški medicini in šolski higieni, antropologiji, statistiki in testih, mladinskem skrbstvu in zakonodaji. Mimo tega mora obvladati en tuji jezik in absolvirati primerna študijska potovanja, ki mu pokažejo vzgojstvo tujih držav.

Takšne in slične zahteve so za naše prilike vsaj za enkrat nemara zares še previsoke, toda v interesu našega šolstva moramo poskušati, da se jim vsaj približamo. Nujno namreč rabimo nadzornike, ki bodo imeli zadostno notranjo avtoriteto, potrebno nam je avtoritativno šolsko nadzorstvo v zmislu izvajanja odličnega srbskega pedagoga Hadži-Taškovića, ki zahteva (Glig. Hadži-Tašković, »Školski nadzor nije suviše«. Pravda, 6. IX. 1934), da imej »... nadzornik višu spremu od one koju imaju učitelji koje nadzirava...«. A v svojih nadaljnjih izjavanjih zahteva, da nadzornik »... na položaj dolazi konkursom posle ispita koji neće biti samo beznačajni ispit iz školske administracije, već ispit opšte i stručne kulture, inteligencije i sposobnosti.« V tej zvezi tolmači Hadži-Tašković avtoriteto, naglašajoč, da ne gre za avtoriteto sile, nego za avtoriteto, o kateri je francoski sociolog Durkheim pisal, da »... je to moč koju nad nama vrši svaka moralna sila koju priznamo kao superiorniju, nadmoćniju od sebe. A to je upravo avtoritet vrednosti, jedini koji mama prosvetnim radnicima može imponovati...«. Na žalost sedanjih pravilnik za nadzorniški izpit teh zlatih besed niti najmanj ne upošteva, odrekajoč vprav tisto (beznačajni ispit iz školske administracije!), pred čimer je Hadži-Tašković svaril še lani.

Nastane vprašanje, kako bi bilo treba popraviti storjeno pogrško. Sodim, da se bomo morali ravnati po belgijskem primeru, ki ga moremo z neznatnimi spremembami sprejeti v celoti, pri tem pa vendar po možnosti upoštevati tudi naš sedanji pravilnik. Izpit za sreskega šolskega nadzornika bi potemtakem imel sledeče dele:

1. Pismeni izpit: a) domača naloga v zmislu predpisov sedanjega pravilnika; b) klavzurna naloga (čas za izdelavo 5 ur), v kateri obravnava kandidat stavišče tezo.

2. Ustni izpit obsegaj gradivo iz pedagoške psihologije odn. mladinskega, pedagoške sociologije, obče pedagogike in didaktike, posebne didaktike posrednih učnih predmetov, zgodovino pedagogike, šolske higieni, zdravstvene in skrbstvene pedagogike, organizacije šolstva ter šolske zakonodaje in administracije (zadnje v zmislu predpisov sedanjega pravilnika).

3. Praktični izpit: a) učni nastop v kakem razredu narodne šole, kjer mora kandidat dokazati, da zna sam najmanj prav dobro poučevati, saj bo njegova naloga, da kot šolski nadzornik ne bo samo povedal, kako je postopati, nego to tudi pokazal; b) inspekcija v kakem razredu narodne šole v zmislu predpisov sedanjega pravilnika.

Tako izpremenjeni pravilnik pa bo moral upoštevati še nekaj: da se poslej brez nadzorniškega izpita nihče ne sme postaviti za sreskega šolskega nadzornika in da morajo tudi vsi sedanji sreski šolski nadzorniki, ki imajo manj kakor 25 let učiteljske službe, opraviti predpisani nadzorniški izpit.

Ta ali oni bo morda mnenja, da pretiravam pomen nadzorniškega izpita. Zares, izpit sam ni niti najboljši niti najučinkovitejši kriterij, vendar je nesporna garancija ter vse kakor resnejši od raznih priporočil politikov. To mnenje podkrepiljo zadevna poročila iz drugih držav, ki zelo hvalijo uspehe nadzornikov izpitov, tako že navedeni članek o belgijskem šolstvu (Verheyen, Les sciences pedagogiques en Belgique. — Intern. Zeitschr. f. Erziehungsw., III. L. str. 488: »... L'examen d'inspection primaire a fourni ses preuves et donné d'excellents résultats... Une organisation identique en ce que concerne les choix

des inspecteurs pour l'enseignement normal et secondaire serait incontestablement une reforme heureuse...«), kjer ugotavlja njegov avtor, da bi bila enaka organizacija izbire nadzornikov za učiteljske in srednje šole nedvomno srečna reforma.

Glavni razlog, da se moramo zavzemati za pravi nadzorniški izpit, pa je v tem, da naše šolstvo bolj kakor kdaj rabi pedagoških voditeljev v pravem pomenu besede: oni naj bi bili hkrati svetovalci učiteljstvu svojega sresa, ki bi posredovali pri vsakršnem izboljšanju vzgoje in pouka, vzgajali učiteljstvo z

osebnimi razgovori, vzornimi nastopi, učiteljskimi konferencami, poskusnimi razredi in pedagoškimi razstavami. Na osnovi svojega bogatega pedagoškega znanja bi zamogli objektivno oceniti poedine učitelje, ki bi se njih avtoriteti rade volje podredili, ker bi v njih ne zrlj zgolj administrativnih uradnikov, nego to, kar moderna pedagogika z vsem poudarkom zahteva od sodobnega šolskega nadzornika: voditelje in svetovalce. Važno sredstvo za njih pravilno izbiro pa je med drugim resen in strog izpit, ki po možnosti loči zrnje od plev.

Gušlav Šilih.

Učiteljske ekskurzije

Smoter učiteljskih ekskurzij naj bi bil na praktičen način spoznati stvari, ki interesirajo učitelja kot šolskega in kulturnega delavca.

Vojna je pospešila tempo človeškega ustvarjanja na vseh poljih njegovega udejstvovanja. V tej pospešeni splošni evoluciji je obsežena tudi šola. Danes se nahaja naša šola, ki je bila z vojno zadržana, pred mnogimi sodobnimi vprašanji, ki pričakujejo svoje rešitve. Učitelj kot odgovorni šolski delavec je s svojim položajem prisiljen, da sodeluje pri reševanju vsega tega, kar se tiče šole in njenega stanu. Da postane to njegovo udejstvovanje neobhodno in pozitivno se mora za stvar zanimati in ta vprašanja vsestransko poznati. In ravno v tem posledu je naš učitelj oviran zaradi izjemne okolnosti. Preveč angažiran v borbi za nacionalno osvobodjenje je bil on, kakor tudi vsa generacija te epohe, mnogo let izven stika s svojim poklicem in tudi brez domovine. Ni imel možnosti, da spremlja evolucijo šole in šolske kulture, a po instinktu, ki izhaja iz njegovega poklica je navajen, da sodeluje pri reševanju vseh družstvenih vprašanj, torej tudi onih, ki niso v tesni zvezi z njegovim poklicem. Znana je vloga predvojne učitelja v borbi za politično svobodo i tudi sedanjega pri širjenju združništva in Sokolstva.

Da bi tudi sedaj učitelj uspešno sodeloval pri reševanju vseh onih vprašanj, ki ga interesirajo kot poklicnega in kulturnega delavca, mu je potrebno ne samo razmišljanje, marveč tudi opazovanje tamkaj, kjer so ta vprašanja že rešena. To bi se najprimerneje doseglo z izvedbo, po načrtu prirejenih ekskurzij v tuje države.

Naša centrala JUU bi mogla še letošnje šolsko leto formirati skupine 10 do 20 učiteljev (ie) iz vseh banovin in to onih, ki imajo posebno zanimanje za posamezna kulturno šolska vprašanja. Centrala bi zbrala gotova vprašanja, ki učiteljstvo najbolj zanimajo. Odradila bi tudi državo, v kateri so ta vprašanja uspešno rešena. Potom učiteljske organizacije v tej državi, bi se izposlovala potrebna pomoč ekskurzistom. Seznanilo bi se pristojno ministrstvo o važnosti in potrebi take ekskurzije in izposlovala bi se gmotna podpora. To bi podvzele tudi vse sekcije pri svojih

bankskih upravah. Pod vodstvom učitelja, ki pozna kulturne in šolske razmere ter govori jezik tega naroda, bi se izvedla ekskurzija v maju ali juniju, dokler so šole v oni državi, kamor se potuje še odprte. Člani ekskurzije bi bili obvezni, da po gotovem načrtu spoznavaajo in proučujejo vse ono, kar jim je dodeljeno, in da po povratku sestavijo natančne referate, ki bi se tiskali v našem glasilu.

To bi bila kot nekaka, ne strogo vzeta, naučno šolska ekspedicija s smotrom seznaniti se s skrajnimi rezultati evolucije šolstva, spoznavati najmodernejshe tipe šolskih poslopij, šolske opravde, učil in vsega onega, kar predstavlja tehnično stran šole. Nadalje, bi imele namen spoznati organizacijo otroških vrtcev, zavetišč, višje razrede in pouk v njih, učiteljske šole, šolskih in šoli blizu stojišč kulturnih ustanov. Spoznati pedagoško in mladinsko literaturo in sploh vse kar more pritegniti pažnjo učitelja kot delavca na šolskem in kulturnem polju.

Take ekskurzije obstojajo v državah, z visoko stoječim šolstvom. Francoski učitelji potujejo med velikimi počitnicami po vsej Evropi. Pred tremi leti je bila nekda njihova skupina v Beogradu. Ta skupina je prepotovala vse evropske države. Isto delajo tudi češki učitelji. Na iniciativo učiteljske internacionale se snujejo internacionalna ferjalna središča za učiteljstvo s smotrom, da čim več učiteljstva spozna šolske in splošno kulturne razmere v posameznih državah. S pomočjo takih ekskurzij bi gotovo spoznali mnoge stvari, ki pri nas ali ne obstojajo ali so na nezadostni višini. Z znanjem pridobljenim na ta način, bi učitelji izpolnili svojo vlogo iniciatorjev in sodelavcev pri izvedbi vsake šolske reforme. Učiteljstvo je v najtesnejšem stiku s šolo in z narodom, je najboljši poznavalec njihovih potreb. Zaradi tega morajo vse spremembe v šoli biti izvršene s sodelovanjem učiteljstva da bodo na ta način tudi s psihološkega stališča upravičene.

Iz tega stališča bi bilo potrebno, resno razmišljati o vsakoletni prireditvi večjega številca ekskurzij v tuje države, da spopolnimo svoje znanje, dvignemo s tem svoj vpliv i s tem tudi ugled učiteljskega stanu.

V. Srnič.

Vzrok in posledica

Alkoholizem

Glede pijančevanja je dravska banovina na zelo slabem glasu. V vinorodnih krajih ljudje zavživajo mnogo vina, posebno v lelih, ko tega ne morejo prodati, v hribih pa popijejo mnogo žganja. Posledice tega so nedeljski pretepi in poboji. Zaporji se polnijo in orožniki imajo posebno ob nedeljah polne roke dela. Da je dravska banovina glede nezakonskih otrok kakor tudi glede zločinstva na drugem mestu od banovin v državi, je kriv predvsem alkohol. Alkoholiki propadajo telesno in duševno, zavajajo cele rodbe v revščino in bedo in spravljajo na svet dedno obremenjene generacije. Po statistiki jetnišnic, je nad 50% zločinov pripisovani posrednemu in neposrednemu vplivu alkohola. To je dalo misliti. Začela se je intenzivna propaganda med ljudstvom proti alkoholu. Posebno intenzivna borba proti alkoholu se je vodila v kmetsko nadaljevalnih in v gospodinjstvo nadaljevalnih šolah. Pa tudi na osnovnih šolah učiteljstvo ni zamudilo nobene prilike za treznostno propagando.

Po nekod so se ustanovila razna društva, ki goje treznostno misel. Delo »Svete vojske« je znano. »Treznost« deluje predvsem pri srednješolski mladini. V Puconcih se je ustanovilo »Društvo prijateljev zdravja«. Tudi »Sokole«, »Jadranska straža«, »Rdeči križ« in »Društva kmetskih fantov in deklet« so napovedali alkoholohu boj.

Ta sistematična borba proti alkoholu že več let zaznamuje vendarle nekaj uspeha. Starši ne silijo več otrokom vina, le botri ob priliki birme še vedno mislijo, da brez vina ni pravega birmanskega dneva. Tudi odrasli pijejo manj kot prej, gostilne na deželi so precej prazne. Opaža se, da mladina že opušča vino. Ponokod se je posrečilo mladino navdušiti za šport, za lepo knjigo ali pa se je priegnili k delu v dramatičnih odsekih in se je

tako izognila nevarnosti, da poseda v prostem času po gostilnah.

Tudi gospodarska kriza je močno olajšala delo propagatorjem treznostnega gibanja. Le v vinorodnih krajih, kjer vina ne morejo prodati, je v tem pogledu še vedno žalostno. To opažamo posebno v Metliškem srezu, kjer je ob enem tudi pomanjkanje dobre pitne vode, pa tudi v srezih Črnomelj, Ptuj, Murska Sobota, Celje, Maribor in Brežice in glede pitja žganja v škofjeloškem srezu.

V teh krajih je učiteljeva propaganda silno težka. Mnogo lažja in uspešnejša je protialkoholna propaganda v osnovnih šolah. Mnogi otroci so se odpovedali vinu in so se vpisali med »Mlade junake«. Od 179.236 otrok na osnovnih šolah dravske banovine je 42.763 Mladih junakov in 48.666 Mladih junakinj. Skupaj tedaj 91.429, kar nam da 51% od vseh šoloobveznih otrok. V primeru s prejšnjim letom je število Mladih junakov na osnovnih šolah narastlo za 13.133. Mladi Junaki imajo tudi svoj poseben mladinski list »Mladi junak« z odločno protialkoholno tendenco. Može te statistike na nekaterih šolah ne jemljejo dovolj resno, je pa protialkoholno gibanje pri nas zares nujno in vse učiteljstvo bi moralo sodelovati pri boju proti alkoholizmu.

Če hočemo imeti resne uspehe na tem polju, bi morali omejiti število gostiln. Treznostnemu gibanju bi se morala posvetiti večja pozornost že na učiteljsku, kjer naj bi se pripravili bodoči učitelji za intenzivnejši boj proti alkoholizmu pri nas. Omejiti pa bi se morala tudi prosta žganjekuha in preprečiti ali vsaj omejiti bi se morali razni plesi in veselice, ki so sicer brez vsakega moralnega in kulturnega pomena, a se na njih mnogo pije.

Treba bi misliti tudi na sanatorij za alkoholike, ki je za dravsko banovino, res nujno potreben. Po večletnem prizadevanju znanega psihijatra Forela se je ustanovil pred leti tak sanatorij v Švici in ker se je obnesel, so ga povzele vse moderne države.

Dokler bi se tak sanatorij pri nas negluhonemih ustanovil, bi bilo treba poskrbeti, da se otroci alkoholikov odtegnemo kvarnemu vplivu svojih staršev. Pomisliti je treba, da je približno 25% zločincev sinov alkoholikov.

Oče psihoanalize Sigmund Freud pravi, da je za poznejši značaj človeka odločilno to, kar kdo doživlja kot otrok v prvih petih do šestih letih posebej v družbi očeta, matere, bratov in sester. Istega mnenja je tudi znani psihijater in pedagog Alfred Adler in mnogi drugi vzgojitelji. Otroke bi bilo treba tedaj še pravočasno rešiti v dobra vzgajališča.

Defektna deca

Kjer je razvit alkoholizem, je tudi mnogo defektnih dece.

Za defektno deco so v dravski banovini naslednji zavodi:

1. Gluhonemnica v Ljubljani, kjer je 105 učencev.
2. pomožna šola za defektno deco v Ljubljani, kjer je 96 učencev.
3. pomožna šola za defektno deco v Mariboru s 105 učenci.
4. zavod za slepo deco v Kočevju s 40 učenci in
5. deško vzgajališče v Ponovičah pri Litiji s 56 učenci.

Poleg tega so se ustanovili v nekaterih šolah pomožni razredi za defektno deco. Take razrede imajo šole: v Celju, deška in dekliska, v Mostah, v Trbovljah, deška in dekliska, v Šoštanj, v Slovenjgradcu, v Devici Mariji v Polju in na Viču.

Iz statističnega izkaza je razvidno, da je bilo ob koncu šolskega leta 1933/34 od šolo-obveznih otrok:

z govornimi hribami	159
slepih	47
zelo kratkovidnih	49
božjastnih	23
telesno nerazvitih	26
pohabljenih	399
psihopatov	96
debilnih	114
idiotov	226
inbecilnih	87
	90

Vsi ti niso mogli obiskovati osnovne šole. Zavodov za defektno deco imamo premalo, da bi lahko sprejeli vse te učence.

Poleg tega je še telesno nerazvitih in pohabljenih otrok, ki obiskujejo osnovno šolo, a ne morejo v šoli napredovati. 206. Duševno defektnih in slabo nadarjenih, ki ne morejo slediti pouku, 2654. moralno pokvarjenih 219. govorno defektnih 161. vidno defektnih 54.

Vsi ti učenci sicer obiskujejo šolo, so pa razredom samo v balast. Sami nimajo od pouka nič, ovirajo pa še drugim napredek.

Če želimo, da bi imela šola uspeh, moramo nujno izločiti take učence in jim omogočiti vzgojo v posebnih zavodih in v pomožnih razredih.

Kasneje bo treba misliti na internatsko urejene šole za defektno deco v Kranju, Trzinu, Krškem, v Šmarjah pri Jelšah in Škofji Loki. Te šole naj bi bile za ves srez.

Za zdaj pa je nujna ustanovitev pomožnih razredov za defektno deco v Št. Jerneju (Krško), v Radečah (Krško), v Laškem, v Zg. Šiški, v Sv. Benediktu v Slov. gor., v Novem mestu, v Velenju pri Slovenjgradcu in na Jesenicah.

Naša mladina je zborovala...

V zadnji številki smo opozorili na veliko slavo naše v Podmladku Jadranske straz organizirane mladine ljubljanskih in vseh večjih okoliških šol, ki se je vršilo v nedeljo, 12. t. m. v Ljubljani na Kongresnem trgu. 41 PJS je slovesno razvilo svoje prapore, ki jih je prej blagoslovil stolni kanonik g. dr. Mihael Opeka. Prapore je osebo izročal podmladkom predsednik Oblastnega odbora JS g. pomočnik bana dr. Otmar Pirkmajer. Trem PJS je kumoval Izvršni odbor JS v Splitu, ki je na slavnost poslal dva svoja delegata. Vsi imenovani in načelnik Sekcije PJS za Dravsko banovino, prosvetni šef g. Josip Breznik so s posebnimi besedami nagovorili tisočglavo množico mladine. Botre so privezale na prapore spominake trakove in svoje PJS še primerno obdarovale. Poleg 41 zastavonoš s svojim petčlanskim spremstvom so se udeležile proslave vse ljubljanske in okoliške šole vseh kategorij v spremstvu svojih razrednikov. Za vzoren razpored na trgu in ob povorki je skrbel učitelj večšin g. Trošt s številnimi pomočniki. Slavnost so počastili tudi skavti s tremi prapori in večjo delegacijo. Člani Obl. skupščine JS, ki je ta dan zasedala, številni gostje vseh uradov, društev in ustanov, oficirski zbor in množica občintva so obkolili nad 10.000 glavo množico ljubljanskega dijaštva, ki je napolnilo ves prostrani trg. Ob zvokih godbe »Sloge« je mladina zapela državno himno in svojo »Mi jadranski smo stražarji«. Po razvitu se je uvrstila povorka skozi Šelenburgovo ulico in Aleksandrovo na Bleiweisovo cesto, kjer je vsa mladina defilirala pred svojimi novimi prapori. Mimohod šol je trajal 50 minut. Vso slavnost je prenašala ljubljanska radijska postaja, za katero je poročal glavni

tajnik PJS učitelj Viktor Pirnat, ki je obenem vodil tudi vso proslavo. Na predvečer so podmladki priredili v Unionu veliko akademijo, na kateri je sodelovalo blizu 900 oseb. Dvorana je bila nabito polna. Čisti dohodek je šel v »Mladinski sklad«.

Opozorjamo vse učiteljstvo na to svečanost, o kateri so dovolj poročali dnevniki, ter priporočamo vsem PJS, da v krajih, kjer je več šol, prirede tudi tako skupno slovesnost razvita zastav. Pripravljajte se vneto na jenski kongres JS, ko pridejo vsi PJS iz banovine s prapori v Ljubljano, in preskrbite si pravočasno zastave.

Najlepše novosti za poletne obleke

v pralnih tkaninah, kakor v svili, krepu, platnu ali cefirju, modernih barv in krasnih vzorcev finega okusa dobite pri obče znani solidni tvrdki

A. ŽLENDER

LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

Ogromna izbira!

Učiteljstvu popust! — Vzorci na zahtevo!

novne šole na Prulah mu je bila podrejena tudi pomožna šola. Oba zavoda je upravljal do svoje upokojitve l. 1924.

Jubilant je bil znan marljiv šolski delavec in prijatelj prirode. Zastopal je učiteljstvo krškega sreza v okrajnem šolskem svetu, a tudi v Ljubljani je bil izvoljen za zastopnika učiteljstva v mestnem šolskem svetu. V učiteljskih krogih je znana knjiga »Le-popisne vaje, v kateri je Levec, kot mojster leposlovja, dal v takratni dobi naravnost dragocena navodila za pouk tega predmeta. Kot ljubitelj prirode se je vedno zanimal za rastlinstvo in ni je bilo ob potih rastline, ki je on ne bi poznal in prav zaradi tega je zaslovel v krogih prirodoopiscev. — Žal da je danes telesno nekoliko oslabil in nič več ga ne vodi pot v prosto naravo.

V učiteljskih vrstah so redki jubileji tako visoke starosti, a tov. Janez Levec kaj krepko prenaša svojo visoko starost. Ob tej priliki mu kličemo: Še na mnoga leta!

Sistem javnega izobraževanja na Češkoslovaškem

(Iz češčine prevedel V. K.)

(Nadaljevanje.)

c) za vzdrževanje javnih občinskih knjižnic, ki so ustanovljene po zakonu o javnih občinskih knjižnicah z dne 22. julija 1919.; k zadevnim prošnjam je priložiti potrdilo, da je v občini javna občinska knjižnica, sicer ministrstvo prosvete ne ugoditi takih prošnji;

d) za nabavo učnih pripomočkov (skioptikonov, skioptičnih slik, raznih priročnih knjig in drugih ljudsko-izobraževalnih pripomočkov);

e) za prirejanje kinematografskih izobraževalnih predstav, ako že društva sama s primerno vstopnino ne krijejo s temi predstavami združene izdatke;

f) za diletske in lutkovne predstave, ljudske koncerte, ljudske izobraževalne večer-

UCITELJSKI PEVSKI ZBOR NA POTI V BOLGARIJO.

V torek 14. t. m. ob 20. uri je odpotoval učiteljski pevski zbor v Bolgarijo. Z zborom je odpotoval tudi predsednik JUU tov. Ivan Dimnik. Turnejo po južni Bolgarija sta pripravila g. Emil Adamič in tov. Drago Supančič, ki sta oba odpotovala z zborom. Prevodnja tov. Milan Pertot potuje tokrat z učiteljskim pevskim zborom prvič v inozemstvo. Želimo, da bi zbor pod njegovo taktirko žel najlepše uspehe.

POČITNIŠKI TEČAJ PEDAGOSKE CENTRALE V MARIBORU

Za počitniški tečaj P. C. v Mariboru, ki bo prihodnje počitnice od 11. do 25. avg. v Mariboru, se je prijavilo že precej udeležencev. Kdor še želi hrano in stanovanje za dnevno ceno 20 Din v Učit. domu z vsem komfortom (kopalnica in dr.), naj se prijavi čimprej pri tajnici J. Mlačnikovi, Maribor, Vrtna ulica 23. Na prijave, došle po 25. jun. se ne bo mogoče ozirati. Vpisnina znaša 40 Din in se lahko vpošljejo takoj s prijavo, ali pa se plača ob začetku tečaja. Udeleženci, ki bi vpisnine ne zmogli (brezposelni abiturienti i. dr.) se ev. oproste tega zneska.

Namen tečaja je poglobitev vzgoje in pouka v sodobni narodni šoli s posebnim oziranjem na predmete nacionalne skupine ter gojitve tovarštva. Ustrežajoč temu programu bo obl. šol. inšpektor g. Senkovič namesto o domoznastvu predaval o temi: Smisel in naloge osnovne in višje narodne šole. Poleg že objavljenih predavanj predava tudi gosp. prof. dr. Zgeč o metodah sociološkega raziskovanja otrokovega okolja.

Predavanja se bodo vršila v glavnem dopoldne, popoldnevi in nedelje bodo služili skupnim izletom v bližnje okolice, na Pohorje in Kozjak ter kopanju. Saj je znano, da se Maribor odlikuje po svojem najugodnejšem podnebnju kakor tudi po svojem najmodernejšem urejenim kopališču na Mariborskem otoku. Odbor P. C. se bo potrudil in storil vse, da bo tečaj za učiteljstvo čimbolj koristen in prijeten.

Pedagoška centrala v Mariboru.

— Občni zbor Pedagoške Centrale v Mariboru bo v nedeljo dne 19. maja ob 10. uri v čitalnici P. C. na drž. učit. šoli v Koroščevi ulici. Vsi člani, zlasti pa poverjeniki posameznih krožkov, oz. društev iskreno vabljeni. — Odbor.

— Zahvala iz CSR. Na pozdrave 9 sreških društev JUU z Masarykove proslave v Ljubljani, ki so bili naslovljeni prezidentu Masaryku v Prago, je prejelo JUU — sresko društvo v Litiji te dni naslednjo zahvalo čehoslovaškega poslanika v Beogradu. — Poslanstvu Češkoslovaške republike u Beogradu čast je tumačiti Vam iskreno zahvalnost predsednika Češkoslovaške republike gospodina dra T. G. Masaryka na pažnji, koju ste mu pokazali prilikom njegovog 85-og rođendana. — Poslanstvo želi Vašoj kulturnoj delatnosti i u buduće mnogo uspeha te koristi i ovu priliku da Vas uveri o svom osobi tom poštovanju. — Za poslanika: Dr. Piřš.

— Izpit za sreskega šolskega nadzornika je po novi uredbi položil z odličnim uspehom g. Anton Skala, referent min. prosvete v Beogradu.

— Krško učiteljsko društvo. Prosimo vse člane dolžnike na članarini, da poravnajo čimprej svoje obveznosti. Redni člani plačajo

re, umetniške razstave in za razne druge temu podobne akcije, ako imajo ljudsko-izobraževalni namen;

g) za širjenje ljudskih publikacij, ki podpirajo ljudsko vzgojo v smislu citiranih zakonov;

h) za olajšanje študija knjižničarjev in drugih prosvetnih delavcev (za knjižničarske in izobraževalne tečaje);

i) za tečaje francoskega jezika.

4. Kdaj naj se pošiljajo prošnje za podporo.

Prošnje za državno podporo za označeno prosvetno delo, ki naj bodo preračunane za celo koledarsko leto naprej, je pošiljati vnaprej, a najkasneje do 31. marca. Korporacije, ki niso v določenem roku predložile svojih prošnji, morejo zaprositi za podporo do 30. septembra, vendar pa le za svojo ljudsko-izobraževalno akcijo drugega polletja tekočega leta. Le izjemoma se upoštevajo tudi prošnje, ki niso bile poslone v določenem roku, in to le v slučaju nepredvidenih ali časovno neobhodno potrebnih akcij.

Za ljudske tečaje francoskega jezika veljajo naslednji termini: za tečaje prvega polletja šolskega leta je predložiti prošnjo najkasneje do 30. septembra, za drugi semester pa mora biti prošnja v rokah ministrstva prosvete najkasneje do 15. januarja.

5. Kako je opremiti prošnje za podporo. Prošnje za državno podporo za ljudsko-izobraževalne namene se pošiljajo vselej ločeno po stroki ljudsko-izobraževalne akcije:

1. ljudsko-izobraževalna predavanja;
2. vse umetniško vzgojne akcije;
3. knjižničarske zadeve;
4. kinematografske predstave;
5. učni pripomočki;
6. uspešno razširjanje publikacij;
7. vzdrževanje in urejanje tečajev francoskega jezika.

Prošnje opremljene s pečatom prosvetnih ustanov podpisujejo praviloma le predsednik, tajnik in blagajnik.

Splošne vesti

mesečno 17 Din, članice poročene z učitelji pa 7 Din. Nekatero šole so še vedno dolžne doplačilo po 1 Din od člana. — Obenem s članarino nakažite tudi po 2 Din od poslanih članskih legitimacij. Bodite točni in ne delajte nam težav. Odbor.

— »Kronika slovenskih mest«. Nedavno je izšla 1. številka te naše revije, ki po svoji vsebini in tiskovni opremljenosti daleč prekaša vse zvezke lanskega letnika. Uprava revije nam sporoča, da bi proti primerni nagradi oddala poverjeništvu najraje med učiteljstvom. Kdor bi torej hotel sprejeti poverjeništvu Kronike za svoj okraj naj piše na naslov: Uprava »Kronike« v Ljubljani, mestno poglavarstvo.

— Kolo jugoslovenskih sester v Trbovljah priredi v dne 30. maja do 6. junija 1935 veliko razstavo, ki bo prikazala žensko delo v obrti, gospodinjstvu in umetnosti. S to prireditvijo bo združena tudi higienska razstava, ki jo uredi higienski zavod in zavod za zaščito mater in dece v Ljubljani. Razstava, ki bo zelo poučna in zanimiva, bo nameščena v narodni šoli v Trbovljah — trg ter bo poset brezplačen. — Ker so železniške zveze jako ugodne in vozi od postaje avtobus (po 1 Din za učenca), ki se na željo lahko rezervira pri tajništvu KJS, vabimo vse sosednje šole, da posetijo z učenci in učenkami višjih razredov našo prireditev.

— Naznanilo in poziv. Načelstvo »Učit. doma« v Ljubljani obvešča učitelje - starše, ki študirajo svoje otroke v Ljubljani, da bo s 1. septembrom 1935. otvorilo v svojem domu penzionat. Vanj bo sprejemalo dijake in dijakinje. Uprava bo skrbela za strogo nadzorstvo in pomoč pri učenju. Cene zmerni. Načelstvo vabi ponovno vse one učitelje - starše, ki še niso prijavili svojih otrok, da to store do 31. maja t. l. Po tem terminu bo na načelstvo inseriral sprejem gojencev v dnevnih. Podrobna pojasnila daje načelstvo »Učit. doma« v Ljubljani, Francišanska ulica 6.

Osebne zadeve

— iNapredovali so učitelji(ce) v VIII. skupino: Modic Olga iz Puconcev; Pogačnik Stefanija iz Sele; Šušteršič Franja iz Blagovne; Škilan Josip iz Studencev; Štrukelj Zofija iz Predvdvora; Zorjan Justina iz Sv. Pavla; Vičar Franc iz Polensake; Vreže Jurij iz Šoštanja; Janež Stanislava iz Sv. Lenarta; Kolar Marija iz Rečice; Jeraj Franja iz Radmirja, Križnič Josip iz Sv. Trojice; Visenjak Marija iz Sv. Lovrenca; v VII. skupino: Valenčič Milica od Sv. Florjana; v VI. skupino: Ogorelec Albin iz Ljubljane.

— i Preveden v IX. skupino: Wagner Ljubica iz Fare vasi.

Učiteljski pravnik

— § Vprašanje: I. F. iz Sv. J. o. P. I. Ročni katalog navaja, da je treba seznamu za periodične poviške priložiti priloge v dvojniki, sresko načelstvo pa je priloge v duplikatu vrnilo.

2. Kako je vpisati v izvod iz uslužbenškega lista oceno v svrhu napredovanja v višjo položajno skupino, če se pridobi pravica za napredovanje sredi šolskega leta; ali se naj vpiše kot zadnja ocena, ocena preteklega šol. leta, ali je treba zadnjo oceno izpustiti,

Prošnje za podporo se opremiti s podrobnimi podatki, tako, da morejo uradniki, ki odmerjajo podporo, to natančno odmeriti, ko imajo pred seboj jasno sliko o potrebah dotičnega kraja in o delovanju dotične prosvetne ustanove, ki je zaprosila za podporo za prihodnje oziroma tekoče koledarsko leto. Prošnji se priloži tudi približni proračun. t. j. izkaz dohodkov in izdatkov.

V prošnjah za podporo za predavalne namene se navaja:

- a) naslove nameranih predavanj ali učnih predmetov;
- b) imena predavateljev (učiteljev); pri tečajih za tuje jezike se točno navede strokovno znanje, usposobljenost in kvalifikacijo predavatelja ter učbenike po katerih se predavanja vršijo;
- c) število učnih ozir. predavalnih ur;
- d) izkaz posameznih honorarjev predavateljem;
- e) navedba, kdaj se bo nameravano izvršilo, ozir. ali gre za trajno ustanovo;
- f) ako je prošnja za ljudsko šolo, je prošnji priložiti njeno učno osnovo.

V prošnjah javnih občinskih knjižnic je navesti:

- a) izplačane občinske prispevke za poslednji dve leti (za vsako leto posebej);
- b) število vezanih zvezkov v občinski knjižnici in v drugih javnih krajevnih knjižnicah;
- c) število izposojenih knjig v preteklem letu;
- d) nagrado, ki jo občina daje knjižničarju, ako je knjižnica večja, je navesti nagrade tudi pomožnemu osebju;
- e) premoženjske razmere v občini in sestava prebivalstva po narodnosti in zaposelnosti.

Prosilec izpolnijo tudi vprašalne formulare, katere jim da pripadajoči okrajni prosvetni odbor.

6. Spisek finančnih potreb za državljansko-vzgojne namene.

Krajevnim prosvetnim odborom (mestnim prosvetnim odborom) se priporoča, da

Janez Levec osemdesetletnik

Pred nekaj dnevi je praznoval svoj 80 letni jubilej tov. Janez Levec, šolski ravnatelj v pokoju. Njegova markantna osebnost, je ostala še v dobrem spominu večine učiteljstva, saj je služboval polnih 48 let na raznih šolah.

Rojen je bil 10. maja 1855 v Radomljah pri Kamniku. Trdno podlago za študij na učiteljsko si je pridobil z dovršitvijo 5 razredov gimnazije ter se nato vpisal na ljubljansko učiteljsko, ki je bilo takrat še povsem nemško. Dovolil ga je l. 1876. in je še istega leta nastopil učiteljsko službo v Borovnici. Trnjeva pot vsakega takratnega pripadnika učiteljskega poklica ga je zanesla daleč stran od domovine. Služboval je na Zgornjem Štajerskem in Murau, nato v Zgornji Radgoni in pri Kapeli. Od tam je odšel službovat v Radeče, kjer je ostal do l. 1901., ko je dobil službeno mesto v Ljubljani. Tu je bil do l. 1911. učitelj, kajti tega leta je bil imenovan za upravitelja IV. deške osnovne šole na Prulah. Po vojni mu je bil podeljen tudi naslov šolskega ravnatelja. Kot upravitelju os-